

Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Stichting Geen Mestverwerking In Oss
p/a Malpad 7
5347 HJ Oss
geenmestverwerkinginoss@gmail.com

Betreft: Zorgen buurtbewoners rondom procedure mestverwerkingsinstallatie Oss

Oss, 11 augustus 2016

Geachte fractieleden,

Wij richten ons tot u omdat wij bezorgd en boos zijn.
Met dit uitgebreid betoog doen wij een wanhopig appèl op uw volksvertegenwoordigende rol en controlerende taak in de hoop dat u een groot deel van onze bezorgdheid weg kunt nemen.

Aanleiding

Aanleiding van onze zorg en boosheid is de voorgenomen verlening van een omgevingsvergunning (fase 1, milieu) door Gedeputeerde Staten (GS) voor het in bedrijf hebben van een mestverwerkingsinstallatie met een doorzet van 500.000 ton drijfmest per jaar. De vergunning is aangevraagd door OOC Beheer BV aan de Merwedestraat 5 te Oss, maar de installatie zal feitelijk worden geëxploiteerd door Minerale Afzet Coöporatie Elsendorp (MACE). De vergunningverlening wordt door GS beschouwd als een substituuut voor eenzelfde installatie in Landhorst. Dit laatste initiatief is u wellicht bekend vanwege de jarenlange procedure en grote maatschappelijke onrust die het met zich bracht.

Geen goed besluit

Kern van onze boosheid en bezorgdheid is dat de voorgenomen besluitvorming door GS inhoudelijk en procedureel niet juist is. Los van de juridische juistheid van het besluit (hiertegen hebben wij inmiddels rechtsmiddelen aangewend) vinden wij de besluitvorming niet juist omdat de door Provinciale Staten vastgestelde beleidskaders worden genegeerd, omdat adviezen van adviesorganen worden genegeerd, omdat niet alle relevante belangen zijn afgewogen bij de besluitvorming en omdat er meer dan onzorgvuldig is gecommuniceerd met direct omwonenden. Deze punten zullen wij onderstaand uiteenzetten.

Negeren van beleidskaders

Verordening ruimte

De provincie heeft een belangrijke taak bij een goede ruimtelijke ordening. Het belangrijkste sturingsmiddel is de door Provinciale Staten vastgestelde Verordening ruimte. Uw Verordening ruimte 2014 geeft onder meer aan óf en onder welke voorwaarden de bestaande mestverwerkingscapaciteit in Brabant uitgebreid mag worden. Bij de

totstandkoming van de Verordening ruimte 2014 is er in uw Staten kaderstellend besloten om géén uitbreiding van mestverwerking toe te staan omdat er in heel Brabant voldoende capaciteit bestaat en verdere uitbreiding tot ongewenste uitbreiding van dieraantallen leidt. In deze verordening heeft u duidelijke regels gesteld onder welke voorwaarden GS ontheffing mag verlenen van het verbod op uitbreiding van mestverwerking. Wij willen u er op attent maken dat GS bij de voorgenomen vergunningverlening ontheffing zal verlenen voor het door u gestelde verbod. Dit zonder dat ook maar enigszins aan de voorwaarden is voldaan. Zo verleent GS op eigen initiatief ontheffing terwijl dit alleen mag op aanvraag van een college van burgemeester en wethouders. Voorts wordt aan geen enkele inhoudelijke voorwaarde voldaan. Dit wordt overigens ook erkend door GS. In het ontwerpbesluit staat letterlijk geschreven dat het initiatief van OOC Beheer BV / MACE in Oss *“afstuit op de rechtstreeks werkende bepalingen uit de Verordening ruimte 2014 en de publicatie in het Provinciaal blad van november 2015. Het initiatief in Oss voldoet niet aan de vastgestelde voorwaarden [...] Er zijn echter goede redenen om desondanks mee te werken aan dit initiatief [...]”* Wij kunnen tot de dag van vandaag niet geloven dat GS de door u gestelde kaders, die gevolg zijn van een forse politieke discussie over dieraantallen in Noord-Brabant, zo lichtzinnig aan de kant zet. Los van de juridische onjuistheid hiervan, lijkt ons dit een bestuurlijke misstap die in de schijnwerper van uw controlerende taak mag worden geplaatst.

Mestbeleid

Voor zover ons bekend, is de provincie - en daarmee uw fractie - met veel ambitie bezig met het ontwikkelen van een duurzaam nieuw mestbeleid in Brabant. De provincie heeft mede met behulp van de zogeheten mesttafels bij vele belanghebbenden informatie opgehaald over de ideale contouren van het mestbeleid. Via de media begrijpen wij dat deze contouren nog niet helder zijn en onderwerp zijn van een stevige politieke discussie.

Het verbaast ons dan ook zeer dat het initiatief van OOC Beheer BV / MACE nu in allerijl wordt vergund. Terwijl er in PS een politieke discussie woedt of het wel wenselijk is om mestverwerking te concentreren op enkele grootschalige locaties, wordt door GS al een onomkeerbare koers gekozen. In de informatiebijeenkomst voor omwonenden d.d. 22 juni in het gemeentehuis van Oss heeft gedeputeerde Spierings hierover gemeld dat het initiatief juist past in het *nog vast te stellen* mestbeleid. In onze ogen nam mevrouw Spierings hiermee ongepast een flink voorschot op toekomstige besluitvorming.

Negeren van adviezen adviseurs

Provinciale raad gezondheid (nu onderdeel van BrabantAdvies)

In de provincie Brabant is een aantal adviesraden ondergebracht in BrabantAdvies. Doel van BrabantAdvies is om signalen af te geven en om te adviseren bij beleidsontwikkelingen in Brabant. Eén van de raden is de Provinciale raad gezondheid (PRG). De PRG heeft in het ongevraagde adviesrapport *“Advies met betrekking tot mestverwerking en bewerking in Noord-Brabant vanuit gezondheidsperspectief”* van oktober 2014 een zeer heldere aanbeveling aan onder meer GS gedaan: *“Grote mestverwerkingsinstallaties in een dichtbevolkt gebied zullen zoveel gezondheidsrisico's met zich meebrengen, dat vanuit het voorzorgsprincipe hiervoor niet gekozen zou moeten worden.”* Het is goed om hierbij te beseffen dat het adviesrapport is geschreven vanuit kennis over bestaande vormen van mestver- en bewerking, waaronder (expliciet benoemd) de beoogde installatie van MACE.

Het maakt ons zeer bezorgd dat in het voorgenomen besluit om de mestverwerkingsinstallatie in Oss te vergunnen met geen woord wordt gerept over dit advies. Het negeren van dit advies bij de besluitvorming achten wij niet alleen zeer onzorgvuldig, maar ook ongepast binnen het stelsel van besluitvorming binnen de provincie Noord-Brabant. Hierbij worden de adviesraden zeer vaak wel serieus genomen en gaat afwijking van adviezen gepaard met een zware motivering. Het negeren van het advies draagt bij aan een sluimerend onderbuikgevoel dat het een doel op zich lijkt dat de mestverwerkingsinstallatie aan MACE wordt vergund.

Onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO)

Zoals u zeer waarschijnlijk weet, is in juli jl. het langverwachte rapport VGO verschenen. Het rapport toont een correlatie aan tussen intensieve veehouderij en gezondheidsklachten. Onze hele grote zorg is dat deze correlatie wordt veroorzaakt door de mest afkomstig van intensieve veehouderijen. Deze mest komt met zeer grote massa's straks in de nabijheid van onze woonomgeving samen. Als er al een correlatie bestaat tussen "normale mesthoeveelheden" bij een veehouderij en "verhoogde kans op gezondheidsklachten", hoe is dat dan bij een "mesthoeveelheid van 200 veehouderijen?"

Gedeputeerde Spierings verklaart in een interview met het Brabants Dagblad d.d. 15 juli: *"Je kunt bij het verlenen van een vergunning nu niet doen alsof het rapport er niet zou zijn."*

Deze uitspraak staat echter haaks op de verklaringen van mevrouw Spierings en de omgevingsdienst Brabant-Noord tijdens de informatieavond van 22 juni in het gemeentehuis van Oss. Daar werd expliciet verklaard dat volksgezondheid geen juridisch afwegingskader vormt bij het verlenen van een omgevingsvergunning (milieuvergunning).

Wij doen met zeer grote klem een beroep op u om toe te zien dat bij de definitieve besluitvorming over de mestverwerkingsinstallatie in Oss *wel* de volksgezondheidsrisico's mee worden gewogen, in lijn met wat mw. Spierings zelf verklaart in het Brabants Dagblad. De tegenstrijdige verklaringen van gedeputeerde Spierings roepen bij ons helaas het niet te ontkennen gevoel op dat GS volksgezondheid bij mestverwerking/veehouderijen belangrijk vindt, maar even niet bij het initiatief van MACE, waarvan de realisatie een doel op zich lijkt.

Onvolledige en onzorgvuldige belangenafweging

Milieu-effectrapportage (MER)

Een MER is een wettelijk instrument dat gevolgen voor milieu en volksgezondheid voorafgaand aan besluitvorming in kaart brengt, evenals alternatieve vormen of locaties. Of er voor de mestverwerkingsinstallatie van MACE, voorafgaand aan besluitvorming, een MER noodzakelijk is, is voer voor juristen. Ons inziens zou GS omwille van zorgvuldigheid, totdat juridisch het tegendeel is bewezen, altijd een MER moeten verlangen. Vooral omdat het hier gaat over het vergunnen van een mestverwerkingsinstallatie met een schaalgrootte die uniek is in de wereld.

Deze door ons gewenste zorgvuldigheid is ook door GS wel betracht bij de besluitvorming over het initiatief in Landhorst. Toen heeft GS voor de mestverwerkingsinstallatie van MACE een MER verplicht gesteld bij besluit van 29 september 2015. Dit besluit is door MACE juridisch aangevochten. De uitspraak hierover komt waarschijnlijk in september 2016. Terwijl de juistheid van de MER-plicht nog "onder de rechter" was, besloot GS op 24 maart 2016 *nóg* een keer (in een herziend, beter onderbouwd besluit) dat een MER verplicht is voor de mestverwerkingsinstallatie van MACE. In dit jongste besluit wordt door GS het volgende geconcludeerd: *"Uit bovenstaande blijkt dat er alternatieven in beeld moeten worden*

gebracht met een lager energieverbruik en dat met betrekking tot de beoordeling van risico's en volksgezondheid door het verspreiden van dierziekten (zoönosen) door besmette mest er leemten in kennis zijn ten aanzien van mogelijke risico's. Zeker gezien het feit dat de woningen aan de De Quayweg 53 en 55 op een zeer korte afstand liggen van de locatie met het voornemen. Middels een MER kan over deze volksgezondheidsrisico's meer duidelijkheid worden gegeven en zijn wij in staat om een betere afweging te maken ten aanzien van de aanvaardbaarheid van een eventueel risico voor de volksgezondheid."

Tot twee keer toe, stelt GS zich op het standpunt dat een MER noodzakelijk is. De tweede keer zelfs terwijl de juridische houdbaarheid van deze stellingname nog niet duidelijk is. GS geeft hiermee de indruk heel veel waarde te hechten aan zorgvuldige en volledige besluitvorming.

Tot onze allergrootste verbazing, stelt GS zich nog geen 3 maanden later op een geheel ander standpunt waar het gaat om *exact dezelfde mestverwerkingsinstallatie van exact dezelfde initiatiefnemer*. In het ontwerpbesluit van 1 juni 2016 voor de mestverwerkingsinstallatie in Oss (dat als substituut voor Landhorst is aangevraagd op 24 maart 2016), schrijft GS dat de installatie *niet* MER-plichtig is. Dit ondermijnt ons vertrouwen in een zorgvuldige besluitvorming door GS enorm. Hoe kan GS - terwijl de rechterlijke uitspraak nog steeds op zich wacht - nu opeens 180 graden anders redeneren dan dat zij tot twee keer toe heeft gedaan voor exact dezelfde casus?

U zult begrijpen dat ook deze verbazing weer bijdraagt aan ons beeld dat het een doel op zich lijkt om de mestverwerkingsinstallatie op korte termijn in Oss te doen vestigen.

Onderzoek gezondheidsaspecten

Omdat GS een MER niet verplicht heeft gesteld en omdat de initiatiefnemer te kennen heeft gegeven dit niet vrijwillig te zullen gaan doen, was er veel boosheid en ongerustheid bij de honderden inwoners van Oss en de voltallige gemeenteraad van Oss tijdens de informatieavond op 22 juni jl. in het gemeentehuis van Oss.

Om tegemoet te komen aan de klachten en ongerustheid, heeft Gedeputeerde Spierings de toezegging gedaan dat er een onafhankelijk onderzoek naar mogelijke gezondheidsrisico's gedaan gaat worden en dat deze in uiterste zorgvuldigheid dient te worden uitgevoerd. Zij heeft letterlijk aangegeven: *"Ik wil een onderzoek waar u achter staat."*

Hierbij is toegezegd dat de bewoners en gemeenteraadsleden inspraak hebben in de onderzoeksvragen en een stem hebben in het aanwijzen van een onafhankelijk onderzoeksbureau.

Tot onze teleurstelling lijkt GS ook deze reddingskans op zorgvuldige besluitvorming, ondanks de expliciete toezegging, niet aan te grijpen. Snelheid van onderzoek lijkt belangrijker te zijn dan gedegenheid ervan.

Tussen 22 juni en 4 juli 2016 is er geen communicatie geweest tussen provincie en omwonenden (die zich hadden opgegeven om onderzoek mee op te zetten). Pas op 4 juli zijn de omwonenden uitgenodigd voor een bijeenkomst op 6 juli (twee dagen later!). Doel van die bijeenkomst was om de onderzoeksvragen op te stellen voor het onderzoeksbureau. De omwonenden zijn hierbij geclassificeerd als "klankbordgroep" in plaats van "inspraakgroep."

Het opstellen van gezamenlijk gedragen onderzoeksvragen is een moeizaam proces gebleken. Pas na stevig overleg met veel overtuiging van onze zijde is er een aantal van de door ons aangedragen onderzoeksvragen meegenomen voor het uiteindelijke onderzoek. Teleurstellend blijft dat een aantal van onze vragen niet worden meegenomen naar de onderzoeker (het RIVM) omdat de wettelijke procedure van vergunningverlening naar het

oordeel van GS hierop al voldoende antwoord geeft. Denkt u hierbij aan het opnemen van de gezondheidsrisico's van geurhinder in samenhang met de andere, te onderzoeken, gezondheidsrisico's. Deze samenhang zal nooit worden onderzocht omdat geurhinder al "in voldoende mate wordt gedekt door de wabo-vergunning." In plaats van dat GS onafhankelijk onderzoek laat doen naar al onze zorgpunten, wordt deels verwezen naar een betwiste vergunning.

Wat naar ons idee de kwaliteit van een breed, uitputtend, onderzoek echt in de weg staat, is het feit dat het RIVM maar zéér beperkte onderzoekstijd heeft gekregen. Het onderzoek moet 29 augustus 2016 al klaar zijn. Dit omdat de resultaten meegenomen moeten worden bij het opstellen van de uiteindelijke vergunning. GS wil deze vergunning uiterlijk 24 september 2016 verlenen. Naar ons idee is het volstrekt onhaalbaar om een gedegen onderzoek te verrichten naar gezondheidseffecten bij een experimentele installatie binnen slechts enkele weken.

Al deze zorgpunten maken het op voorhand moeilijk te geloven dat het een onderzoek wordt "waar wij achter staan".

Onzorgvuldige communicatie

Late communicatie over vergunningsaanvraag

De voorgenomen oprichting van de mestverwerkingsinstallatie door MACE in Landhorst heeft tot zeer veel maatschappelijke verontwaardiging en onrust geleid. Dit duurt inmiddels al jaren voort. De initiatiefnemer en GS wisten of hadden moeten weten dat exact hetzelfde initiatief (als substituut voor Landhorst) tot verontwaardiging zou leiden in Oss.

In plaats van de te verwachten verontwaardiging aan de voorkant te sussen door heldere en open communicatie, is er geheel niet gecommuniceerd over de vergunningaanvraag.

Pas gelijktijdig met de bekendmaking van het ontwerpbesluit op 1 juni 2016, zijn wij door krantenberichten op de hoogte gebracht van het voornemen. Hierop hebben wij gedeputeerde Spierings aangesproken. Haar verweer dat de provincie formeel alleen maar vergunningen hoeft te publiceren via internet is vanuit juridisch oogpunt zuiver, maar vanuit het oogpunt van een behoorlijk bestuur, dat respectvol omgaat met de belangen van omwonenden, verwerpelijk.

Geen verplichte zorgvuldige dialoog

GS had ook moeten weten dat zorgvuldige communicatie bij mestverwerkingsinstallaties voor uw Provinciale Staten van groot belang is. In uw Verordening ruimte is immers expliciet bij de regels rondom veehouderijen en ontheffingen voor mestverwerkingsinstallaties neergeschreven dat er aantoonbaar een zorgvuldige dialoog moet hebben plaatsgevonden tussen ondernemer en omwonenden. *"Deze dialoog is er specifiek op gericht om in een vroegtijdig stadium (nog voordat het concrete plan vastligt) kennis te nemen van eventuele bezwaren, wensen en belangen van omwonenden zodat die bij de uitwerking kunnen worden betrokken. [...] De omgeving is daarbij geen vastomlijnd begrip. Dit is sterk afhankelijk van de gewenste ontwikkeling en de effecten die daarmee gepaard gaan op de omgeving. [...] Het is overigens niet zo dat partijen het altijd met elkaar eens moeten worden; het gaat er om dat inzicht bestaat in de wensen van de omgeving in relatie tot de mogelijkheden die de ondernemer heeft."*

Wij vinden het zorgelijk dat er in afwijking van uw kaders (ogenschijnlijk doelbewust) geen zorgvuldige communicatie in een vroegtijdig stadium heeft plaatsgevonden tussen ondernemer en omwonenden. Nu GS de bevoegdheid om ontheffing van het bepaalde in de

Verordening ruimte 2014 naar zich toe heeft getrokken (zie bovenstaand onder “negeren van beleidskaders”), had het in de rede gelegen dat GS een zorgvuldige dialoog had geïnitieerd. Dat dit niet is gebeurd, is in onze optiek de zoveelste steen in de muur van doelredenering door GS.

Oproep

Wij hopen u met dit uitgebreid schrijven voldoende onderbouwd duidelijk te hebben gemaakt waarom wij boos en bezorgd zijn. Natuurlijk zijn wij (ernstig) bezorgd over de mogelijk schadelijke gevolgen van een mestverwerkingsinstallatie die in omvang zijn weerga niet kent. Maar vooral zijn we bezorgd omdat GS in een tunnel lijkt te zijn beland en het een doel op zich lijkt om per 24 september een vergunning klaar te hebben. Deze doelredenering gaat ten koste van zorgvuldigheid naar omwonenden en naar uw Provinciale Staten. Wij hopen dat u zich onze zorgen aantrekt en dat u bereid bent om via uw politieke instrumenten aan waarheidsvinding te doen. Mocht u daarna met ons van mening zijn dat de noodzakelijke zorgvuldigheid in deze kwestie ontbreekt, dan hopen wij dat u bij machte bent om het tij te keren.

Wij danken u bij voorbaat voor uw tijd, begrip en inspanningen.

Mocht u nadere vragen hebben of nadere onderbouwing van onze argumenten zoeken, dan zijn wij te allen tijde bereid om u te informeren.

Met vriendelijke groet,

Stichting Geen Mestverwerking In Oss

Mw. A. Groeneveld
Secretaris

Dhr. R. Koning
Voorzitter

AFSCHRIFT

Van deze brief is een afschrift verstuurd aan:

- Alle fractievoorzitters van Provinciale Staten van Noord Brabant (per e-mail)
- Gemeenteraad van de gemeente Oss